

A Nihil ellenében ténykedők*

Tisztelt Ünnepeltek, kedves Megjelentek!

„(...) még száz év múlva is lesznek emberek – so-
kan lesznek – akik hazájukat szeretik, kik az embe-
riség nagy bajait orvosolni törekszenek —, kik a nép-
erkölcsöt nemesítik —, (...) kik a semmiből teremte-
ni, az embererőt istenerővé emelni igyekeznek: (...)
de ezekkel szemben fog állni az a másik óriás, aki-
nek neve Nihil, a Semmi, aki nem hisz semmit, sem
Istent, se hazát, se nemzetet, ... se államot, se em-
beri törvényt, se családot, se becsületet ...”

Jókai Mór, a nagy magyar író több mint százötven
évvel ezelőtt írta le ezeket a gondolatokat, de még az
ő képzeletvilágát is felülmúlta az a megpróbáltatás,
amit az azóta eltelt idő alatt a magyarságnak a sors
által átélteni rendeltetett. Mert legtöbbször nemcsak az
erkölcsösség és a becstelenség között kellett vá-
lasztania, hanem (kiszolgáltatva a hatalom kénye-ked-
vének) a lét és az erény, a halál és a becsület között.
Nagyon sokan becsületük megőrzéséért a halált vá-
lasztották, a meleg otthon helyett a bujdosást, vagy
a jól fizető állás és rang helyett a börtönt. Abban vi-
szont igaza volt a nagy írónak, hogy száz, sőt száz-
ötven év után is vannak emberek, akik „az emberis-
ség nagy bajait orvosolni törekszenek, ... akik a nép-
erkölcsöt nemesítik, ... és akik a semmiből teremte-
ni, az emberi erőt isteni erővé emelni igyekeznek.” So-
kan vannak, de most csak néhányukat ünnepeljük,
ezért gyűltünk össze. Köszönetet mondani mindazért
a munkáért, amit a délvidéki, illetve az egyetemes ma-
gyarság érdekében, a most is ólálkodó Nihil ellené-
ben tettek és tesznek.

Mert a Nihil száz és száz formájában most is je-
len van. A globalizáció, a titoizmus, a kozmopolitizmus
eszmevilága, a fogyasztói életstílus, a pénz és a rang
birtoklása, azt is mondhatni, imádata ma is tömege-
ket kerít a hatalmába, ami mint fában a szú, belülről
roncsolja a magyar társadalmat. Ma még inkább be-
teljesülni látszik Tompa Mihály szomorú megállapítása,
miszerint „testvér testvért, apát fiú elad ...” Így az anya-
országi magyaroknak egy megtévesztett része meg-
tagadta külhoni testvéreit, a délvidéki magyarságnak
pedig egy jelentős százaléka „agymosáson” esett át,
a szlávtságot dicsőítő és a nemzetünket becsmérő is-

koláztatása következtében, nem kell hát csodálkoz-
ni, hogy elhatárolódik az egyetemes magyarságtól, és
magát vagy jugoszláviai, illetve ma már csak „vajda-
sági magyarnak” nevezi, vagy egyszerűen szerbiainak,
akinek semmi köze az anyaországi magyarokhoz. A
mai magyar fiatalok többsége nem tudja, mely kö-
zösséghez tartozik, illetve hova kell tartoznia. A
nemzet, az anyanyelv, a haza fogalma és jelentősé-
ge csak mint zavaros érzésvilág él a tudatában, ami-
vel foglalkozni nem is érdemes, még kevésbé taná-
csos.

Sajnos, magyar intézményeink, amelyek biztos út-
mutatást adhatnának fiataljainknak, többnyire hasonló
identitászavarban szenvednek. Képtelenek megsza-
badulni a titoizmus szellemiségétől, ami az egyetemes
magyarságtól való távoltartást és a különutas politi-
kát jelenti. Még elszomorítóbb, hogy némely magyar
párt (érthetetlenül, a hatalom viszont érthetően) épp
ezeket a nem magyar szellemiségű intézményeinket
támogatja. Végső ideje lenne már felmérni, hogy in-
tézményeinknek mennyire magyar a szellemiségük.

Ha ez a magyarságtudat-hasadásos állapot a to-
vábbiakban is rátelepszik a délvidéki magyar ifjúság
szemléletére, akkor tíz-húsz év múlva nem lesz
olyan értelmiségünk, amely kijelölhetné e kis magyar
közösségnek a megmaradás útját. Hogy ezt elkerül-
jük, ki kell alakítani egy nemzetstratégiát, és ezt ösz-
szefogással meg is valósítani. Ehhez a közéleti mű-
veltség emelésével és közösségteremtéssel juthatunk
közelebb. A XX. század kommunista eszmeisége
ugyanis épp ezt a közösségi tudatot rombolta szét,
amit csak egy keresztény erkölcsösség révén leszünk
képesek újból felépíteni.

Akiknek ma itt a kitüntetésekkel köszönetet mon-
dunk, mindannyian e feladatok sikeréért munkálkod-
nak. Akik „az emberiség nagy bajait orvosolni törek-
szenek, ... akik a néperkölcst nemesítik, ... és akik
a semmiből teremteni, az emberi erőt isteni erővé
emelni igyekeznek.” Ezért mindannyiunknak köszönetet
mond a jelen, és emlékezetében tartja a jövő.

Végezetül, fogadalmunkhoz híven, emlékezzünk
meg azokról a nemzettársainkról is, akik a múltban
életükkel fizettek magyarságukért és azért, amit mi-
értünk tettek. Korábban már felidéztek a zombori Deák

Leó ügyvéd, a torontálvásárhelyi Gachal János püspök úr, a szabadkai Bogner József újságíró, országgyűlési képviselő, a csúrogi ft. Dupp Bálint plébános és a péterrévei ft. dr. Takács Ferenc plébános emlékét.

Ma Kristály István padéi tanítója és közismert íróra emlékezünk, akinek csak azért kellett meghalnia, mert magyar értelmiségi volt. Szombathelyen született 1890-ben. Az I. világháború után többéves orosz fogságból tért haza az akkor forrongó Magyarországra. De baloldali világnézete miatt ismét emigrálnia kellett, és mint pécsi menekült Jugoszláviában talált menedéket. Többhónapi hányattatás után a csáktornyai tanítóképzős oklevelével Padén kapott tanítói állást, ahol családot alapított. A húszas évek közepétől kapcsolódott be a délvidéki magyar irodalmi életbe. Munkatársa volt az újvidéki Reggeli Újságnak, a szabadkai Naplónak és a Kalangyának. Szoros barátságban élt Sentelekyvel, annak ellenére, hogy voltak köztük némi nézetkülönbségek.

Jobbról az első Kristály István lánya, Klára asszony

Kristály egy levelében Sentelekyt például túlzott kozmopolitizmussal és nemzetárulással vádolta meg. Herceg János szerint azért, mert Kristály „robosztus tehetség, aki rettentő indulatokat hordoz magában —

... minden írásában van valami lázító szándék: olykor szociális, olykor a nemzeti elnyomásból származó keserűség.” És ezért a magyarságáért kellett a két háború közt az egyik legolvasottabb délvidéki magyar írónak meghalnia. 1944 októberében a partizánok elhurcolták, és csak a véres ingét, valamint az otthonról hozott érintetlen ebédjét adták vissza a családjának. Valószínű, hogy a Padé és Szaján közti úton végezték ki. A sírja mind a mai napig ismeretlen. A háború után a nevét is alig volt szabad kiejteni. Bori Imrét is megvádolták, mert a feledés süllyesztőjéből vissza kívánta emelni. A titói sovinszta rendszer magyarságot irtó magatartásának cinizmusát jelképezi ez az eset is, ugyanis a kommunista hatalom egy baloldali világnézetű értelmiségit öletett meg csak azért, mert magyar volt, és magyarságát ki is merte nyilvánítani. Ez is azt bizonyítja, hogy ez a rendszer sokkal inkább volt sovinszta, mint kommunista.

Visszatérve az ünnep témájához, ismételten megköszönöm a díjazottak eddigi tevékenységét, azt kívánva, hogy még nagyon sokáig jó egészségben dolgozzanak a délvidéki magyarság szellemi és anyagi felemelkedésén. Köszönöm, hogy meghallgattak.

Elhangzott Szabadkán, 2008. szeptember 19-én az Aracs Társadalmi Szervezet díjátadó ünnepségén

Véren vett ország – a budapesti Regélők együttes zenés, verses műsort adott elő

Megyeri Pál fotói